

τρεις ἐτελείτο μόνον κατὰ τὴν Μ. ἐβδομάδα, ὡς μαθάνομεν ἐκ τοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Τυπικοῦ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὅπερ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαίων σημειοῖ « Ἡ σύναξις τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου γίνεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου » κατὰ τὴν Μ. Πέμπτην « Ἡ ἀκολουθία τῆς θείας λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἀδελφοθέου ἐπιτελεῖται εἰς τὴν ἁγίαν Σιών » καὶ τέλος κατὰ τὸ Μέγα Σάββατον τὸ Τυπικὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἀναγράφει Καὶ τότε... καταβαίνει ὁ Πατριάρχης ἵνα λειτουργήσῃ εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, ἔσωθεν ἐπὶ τοῦ ἁγίου Λίθου... καὶ εἰσελεύσεται ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Ἀρχιδιάκονος εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἐπιτελεῖν τὴν λειτουργίαν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, οὕτως ἀρχεται λέγων ὁ Ἀρχιδιάκονος... καὶ ὅταν πληρῶμεν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐπὶ τοῦ Λίθου καὶ ἀπολύσωμεν κτλ. »⁽¹⁾ Εἰσὶ νομιζόμεν ἄξιοι πολλῆς προσοχῆς αἱ πληροφορίαι αὗται, πολλῶ πλέον ὡς ὑποδηλοῦσαι, ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἐτελείτο καὶ κατὰ τὰς σεπτὰς ἡμέρας τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου ὁπότε παρῆν ἐν Ἱερουσόλοις τὸ πολὺ τῶν προσκυνητῶν πλήθος. Ἐξηκολούθησε νὰ τελεῖται ἡ λειτουργία καὶ κατὰ τοὺς ἐφεξῆς χρόνους, ἀλλὰ, καίτοι καὶ ξένοι καὶ ἡμέτεροι συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν, ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τελεῖται, μέχρι τῆς σήμερον, ἐν Ἱερουσόλοις, ἐν τούτοις ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν δὲν ἐτελείτο. Καὶ πολλάκις μὲν ἐξεδηλώθη ἐπιθυμία τῆς τελέσεως αὐτῆς, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Σχολάρχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ Φωτίου, ὅστις καὶ ἐν τῇ παραδόσει, ὡς ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔθεωρεῖτο ὀυσεκτέλεστος πάντοτε ἀνεβάλλετο. Ὅτε ὅμως τῷ 1888 ἤλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ ὁ μακαρίτης Ἀρχιεπίσκοπος Διονύσιος Λάτας, ὁ τότε Πατριάρχης Ἱερουσόλων Νικόδημος, παρέσχεν αὐτῷ τὴν πατριαρχικὴν αὐτοῦ ἄδειαν πρὸς τέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ἐν τῷ Ναῷ

¹ Ἀνάλεκτα σελ. 23, 105, 188.

τῆς Ἀναστάσεως. Ὁμολογουμένως δὲ ἡ λειτουργία ἐτελέσθη μετὰ μεγάλης κατανύξεως, ζωηρὰν δ' ἐτι διασώζει ὁ τὰς εὐλίγας ταύτας χαράσσων γραμμαὶς τὴν βαθυτάτην ἐκείνην καὶ ἀνεξίτηλον ἱερὰν ἐντύπωσιν, μαθητῆς τότε τῆς θεολογικῆς τοῦ Σταυροῦ Σχολῆς ὢν, παρευρεθεὶς δ' ἐν τῷ Ναῷ μετὰ καὶ ἄλλων συμμαθητῶν αὐτοῦ.

Ἐκτοτε ἡ λειτουργία δὲν ἐτελέσθη, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ σεπτὸς Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης ἐξέφρασεν ἡμῖν τὴν ἐπιθυμίαν τὰ τελεσθῆ ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην ἀνεκοινώσαμεν τῷ Σεβασμιωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς Ἀρχιεπισκόπῳ Ἰορδάνῳ κ. Ἐπιφανίῳ ὅστις καὶ ἀνεδέχθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν πατριαρχικὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀξίωσιν. Ὅντως δὲ τῇ 30 Δεκεμβρίου 1900 ἐν τῇ Ναῷ τῆς Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ ἐτελέσθη ἡ ἀρχαιοπρεπεστάτη λειτουργία τοῦ ἁγ. Ἰακώβου, ἐμποιήσασα βαθυτάτην καὶ ἀνέκφραστον κατανύξιν. Πόντες ἐνταῦθα πεθοῦμεν ὅπως κατὰ τὴν πατριαρχικὴν θέλησιν καὶ ἀξίωσιν ἀπεκατασταθῆν τὸ σεπτὸν τοῦτο ἔθος τῆς Ἐκκλησίας Ἱερουσόλων μὴ παύσῃ ἐπιτελούμενον ἐν αὐτῇ, ἵτως δὲ διὰ τοῦ μικροῦ τούτου σημειώματος ἰκαίως ἐδείχθῃ, ὅτι ὀρθῶς καὶ κανονικῶς δύναται νὰ ἐπιτελεῖται.

ΣΤΕΡΕΩΤΗΡΗΜΕΝΟΝ
ΚΙΑ ΠΟΚΑ
Θεολόγου - Ἱατροῦ
- 1946 -

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ